आ.व. २०८२/०८३

नवराजपुर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सिरहा

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको जीवनयापनमा सहजीकरणका लागि सञ्चालित कार्यक्रमको प्रगति

नवराजपुर गाउँपालिकाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकारको संरक्षण, सामाजिक सुरक्षा, सम्मानजनक जीवनयापन तथा राज्यबाट उपलब्ध सेवा–सुविधामा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यले विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ। अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई समाजको अभिन्न अंगका रूपमा स्थापित गर्दै उनीहरूको आर्थिक, सामाजिक, स्वास्थ्य तथा दैनिक जीवनयापनमा आवश्यक सहजीकरण गर्नु स्थानीय सरकारको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी भएकाले गाउँपालिकाले यस विषयलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै आएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई उपलब्ध सामाजिक सुरक्षा तथा अन्य सेवा सुविधामा सहज पहुँच पुऱ्याउन आवश्यक सहजीकरण गरेको छ । अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण तथा नवीकरण, सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्तिमा सहजीकरण, आवश्यक कागजात तथा प्रक्रियाबारे जानकारी, सम्बन्धित वडा कार्यालय तथा सरोकारवाला निकायसँग समन्वयलगायतका कार्यहरू सञ्चालन गरिएको छ । यसबाट अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई स्थानीय तहबाट उपलब्ध सेवा तथा सुविधामा पहुँच स्थापित गर्न सहयोग पुगेको छ ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अवस्था तथा आवश्यकताको पहिचान गरी उनीहरूलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने कार्यलाई समेत प्राथमिकता दिइएको छ । विशेषगरी आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा कमजोर अवस्थामा रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी आवश्यकताअनुसार सहयोग, परामर्श तथा सम्बन्धित निकायमा समन्वय र सिफारिस गर्ने कार्य गरिएको छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई परिवार तथा समुदायमा सम्मानपूर्वक जीवनयापन गर्न सक्ने वातावरण निर्माणका लागि जनचेतनामूलक गतिविधिहरू सञ्चालन गरिएको छ ।

त्यसैगरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य तथा दैनिक जीवनयापनसँग सम्बन्धित आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै स्वास्थ्य सेवा, परामर्श तथा आवश्यक सहजीकरणमा जोड दिइएको छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य, सरसफाइ, पोषण, व्यक्तिगत सुरक्षा तथा नियमित स्वास्थ्य परीक्षणको महत्वबारे जानकारी प्रदान गर्ने तथा आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य संस्थासम्म पहुँच पुऱ्याउन सहयोग गर्ने कार्य गरिएको छ ।

गाउँपालिकाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सामाजिक सहभागिता तथा आत्मसम्मान अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले परिवार, समुदाय तथा सम्बन्धित सरोकारवालासँग समन्वय गरी उनीहरूको सहभागितालाई प्रोत्साहन गरेको छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई विभेदरहित व्यवहार, समान अवसर तथा सम्मानजनक व्यवहार गर्नुपर्ने विषयमा समुदायमा सचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्य गरिएको छ । यसबाट अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सामाजिक समावेशीकरणमा सकारात्मक प्रभाव परेको छ ।

कार्यक्रमका प्रमुख उद्देश्यहरू

१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक सुरक्षा तथा राज्यबाट उपलब्ध सेवा सुविधामा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्नु ।
२. अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण तथा नवीकरण प्रक्रियामा आवश्यक सहजीकरण गर्नु ।
३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य तथा दैनिक जीवनयापनमा आवश्यक सहयोग पुऱ्याउनु ।
४. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा कमजोर अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान गरी आवश्यक सहयोग तथा समन्वय गर्नु ।
५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूप्रति हुने विभेद तथा नकारात्मक सोच न्यूनीकरण गर्दै सम्मानजनक व्यवहारको विकास गर्नु ।
६. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सामाजिक सहभागिता, आत्मनिर्भरता तथा आत्मसम्मान अभिवृद्धि गर्नु ।
७. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार तथा उपलब्ध सेवा सुविधाका सम्बन्धमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्नु।

प्रमुख उपलब्धिहरू

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरूबाट अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सामाजिक सुरक्षा तथा सेवा सुविधामा पहुँच बढाउन महत्वपूर्ण सहयोग पुगेको छ। अपाङ्गता परिचयपत्र तथा सामाजिक सुरक्षा सुविधासम्बन्धी प्रक्रियामा सहजीकरण हुँदा लक्षित व्यक्तिहरूले आफूलाई प्राप्त हुने सेवा सुविधा लिन सहज भएको छ ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका समस्या तथा आवश्यकताको पहिचान गरी सम्बन्धित वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा अन्य सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरिएको छ। यसबाट आवश्यक सेवा प्राप्त गर्न नसकेका वा पहुँचमा समस्या भएका व्यक्तिहरूलाई सम्बन्धित सेवा तथा निकायसम्म पहुँच पुऱ्याउन सहयोग पुगेको छ ।

स्वास्थ्य तथा सरसफाइसम्बन्धी जानकारी तथा परामर्शबाट अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू तथा उनीहरूका परिवारमा स्वास्थ्यसम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि भएको छ। साथै, परिवार तथा समुदायमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूप्रति सकारात्मक दृष्टिकोण विकास गर्न तथा उनीहरूको सामाजिक सहभागिता बढाउन कार्यक्रमले सहयोग पुऱ्याएको छ ।

नवराजपुर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नवराजपुर, सिरहा
मधेश प्रदेश, नेपाल

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको वर्ग तथा प्रकार अनुसार विवरण

क्र.सं.	अपाङ्गताको प्रकार	क वर्ग पूर्ण अशक्त				ख वर्ग अति अशक्त				ग वर्ग मध्यम				घ वर्ग सामान्य			
		पुरुष	महिला	अन्य	जम्मा	पुरुष	महिला	अन्य	जम्मा	पुरुष	महिला	अन्य	जम्मा	पुरुष	महिला	अन्य	जम्मा
१	शारीरिक अपाङ्गता	१५	८	०	२३	२४	१३	०	३७	१२	९	०	२१	१	६	१०	१७
२	दृष्टि सम्बन्धी अपाङ्गता	३	४	०	७	२	१	०	३	१	१	०	२	०	०	०	०
३	सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता	८	२	०	१०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	श्रवणदृष्टिविहीन अपाङ्गता	१	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	स्वर र बोलाइ सम्बन्धी अपाङ्गता	१	१	०	२	१	३	०	४	०	०	०	०	०	०	०	०
६	मानसिक वा मनोसामाजिक अपाङ्गता	२	१	०	३	२	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०
७	बौद्धिक अपाङ्गता	८	२	०	१०	८	९	०	१७	१	०	०	१	०	०	०	०
८	अनुवंशीय रक्तश्राव (हेमोफिलिया) सम्बन्धी अपाङ्गता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	अटिजम सम्बन्धी अपाङ्गता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	बहुअपाङ्गता	१	०	०	१	३	२	०	५	३	४	०	७	०	०	०	०
जम्मा		४०	१९	०	५९	४०	२८	०	६८	१७	१४	०	३१	१	६	१०	१७

नवराजपुर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
नवराजपुर, सिरहा
मधेश प्रदेश नेपाल

प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्ने संक्षिप्त विवरण

प्रस्तुत विवरणअनुसार नवराजपुर गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको वर्गीकरण गरी अभिलेख व्यवस्थापन गरिएको छ। अपाङ्गताको प्रकृति तथा अशक्तताको अवस्थाका आधारमा **क, ख, ग र घ वर्ग**मा वर्गीकरण गरी महिला, पुरुष तथा अन्यको विवरण संकलन गरिएको छ। यसबाट गाउँपालिकाभित्र रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको वास्तविक अवस्था पहिचान गरी उनीहरूलाई लक्षित सेवा तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आधार तयार भएको छ ।

समग्र प्रगति

समग्रमा, नवराजपुर गाउँपालिकाबाट आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको जीवनयापनमा सहजीकरणका लागि सञ्चालन गरिएका कार्यक्रमहरूले सामाजिक सुरक्षा, स्वास्थ्य, संरक्षण, सम्मान तथा सेवा सुविधामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न योगदान पुऱ्याएका छन्। गाउँपालिकाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई स्थानीय तहको सेवा प्रवाहमा प्राथमिकता दिँदै उनीहरूको अधिकार तथा आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने प्रयास गरेको छ ।

आगामी आर्थिक वर्षमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको वास्तविक आवश्यकता पहिचान गरी स्वास्थ्य, शिक्षा, सीप विकास, आयआर्जन, रोजगारी तथा आत्मनिर्भरता अभिवृद्धिसँग सम्बन्धित कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ। साथै, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई समाजमा समान अवसर र सम्मानजनक सहभागिता सुनिश्चित गर्न परिवार, समुदाय, वडा कार्यालय तथा सम्बन्धित सरकारी तथा गैरसरकारी निकायसँग थप समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।